

מילואים

הִלְכוֹת שְׁבֵת סִיּוֹן שַׁעַב

המשך מעמוד הקודם

102) ובאופן שיש חשש שעל ידי שיעמוד בפניה יתמעט מגובה עשרה טפחים על פני רוחב עשר אמות, כתב החזו"א (א"ח סי' צח ס"ק א) שאסור לעמוד בפניה, שהרי צריך לשמור שלא תפחת המחיצה, משום שחוששים שמא יבוא לטלטל לאחר שתפחת.

[משנ"ב ס"ק קמ]

אָפְלוּ כְּחַל אָסוּר וְכוּ' (103).

103) ולקח עץ ואבן מהמחיצות שסביבות העיר ביום חול, כתב החזו"א (א"ח סי' צח ס"ק ג) שלפי דברי הרא"ש אסור, אם לא שדעתו לטתור את כל המחיצה. וכתב שלמעשה אין אנו נוהרים בוה.

תבן בשבת ואחר כך מטלטל בשבת, חוששים שמא יבוא לטלטל גם בשבת הבאה, אבל בחול מותר לו לקח מהתבן ואין חוששים שיתמעט ויבוא לטלטל בשבת הבאה, משום שבדאי יבדוק קודם שבת אם המחיצה כשרה.

101) ולטעם זה כתב רש"י (עירובין עט, א, ד"ה כיון דאיכא. בפירושו השני) וכן הביא הבי"י, שרק התבן שמעשרה טפחים ולמטה אסור, אבל מעשרה ולמעלה שאין בו צורך למחיצה, לא הקצהו למחיצה ומותר. והחזו"א (שם ס"ק א) הוסיף לחדש, שגם התבן עד שיערר י' אמות לרוחב המחיצה אינו מוקצה, מאחר שעד י' אמות פתח הוא ולא פירצה.

[משנ"ב ס"ק קלט]

וְהָתָם לֹא חִיּוּשֵׁינָן לְדַלְמָא נְתַמְעֵט מְעַשְׂרָהּ (102).

הִלְכוֹת שְׁבֵת סִיּוֹן שַׁעַב שַׁעַג

המשך מעמוד רמג

מזוית לזוית, לבין אם הוא מונח באלכסון מאמצעו לאמצעו, אלא כל שהסגר עומד באלכסון אינו נחשב פתח, משום שאין דרך להלך כך. ומכל מקום הסתפק באופן שהגוזזטרות בולטות זו כנגד זו כזה ¹⁷, והעמיד את הנטר באלכסון של ג' טפחים, שבוה כיון שאפשר לתקנו ולהעמידו ישר, יתכן שנחשב לפתח בר קיימא.

הִלְכוֹת שְׁבֵת סִיּוֹן שַׁעַב

המשך מעמוד רמד

(עירובין פט, ב, ד"ה ושמואל). שגם אם יש בליטה על גבי הגגות ואין המחיצות התחתונות ניכרות, מי"מ אם מחיצות הבית עורפות למעלה אפילו בפחות מעשרה, נחשב כמחיצות הניכרות.

20) והחזו"א (א"ח סי' קח ס"ק ב) הביא בשם הרשב"א, שאם בני הגג הגדול עשו מחיצה על הגג שלהם ובני הקטן לא עשו, מותר לבני הגג הגדול לטלטל גם בגג הקטן [וכדעת רב יוסף בעירובין פט, ב], וכן כתבו הריטב"א והמאירי שם, ודעת הבית מאיר (בסי'י) שלהלכה לא קיימא לן כדעה זו. [וראה בשו"ת הלכות (סי"ח) מה שכתב בדעת המשנ"ב].

[משנ"ב ס"ק כג]

שְׁקַל גַּג הַקֶּטָן תִּהְיֶה מְכֻּוֹן נֶגְדַּ גַּג הַגְּדוֹל הַסְּמוּךְ לוֹ (21).

21) ואף אם הגגות אינם מחוברים ממש זה לזה, כתב בשו"ת אבני נזר (א"ח סי' רעב אות א) שכל שהמרחק ביניהם הוא פחות מארבעה טפחים אין אומרים גוד אסיק, משום שמחיצה צריכה להיות סמוכה לחלל ארבעה טפחים, וכשהמרחק בין הגגות פחות מארבעה טפחים, המחיצה אינה רואה חלל ארבעה ואין עליה שם מחיצה, ולא שייך לומר גוד אסיק. [אלו"ם, ראה במה שהובא לעיל סי' שעב ס"ק קיט מהשערי ציון].

[משנ"ב ס"ק יט]

נְרָאִין לָהּ שְׂיֻרֵי פֶתַל מְכָאן וּמְכָאן (17).

17) ואם אורך הגיפופים יותר מארבע אמות, כתב החזו"א (א"ח סי' פח ס"ק יא) שנוקטים להלכה כדעת הראשונים שאינם מתירים מדין נראה מבחוץ [שאף על פי שמתירים את הגדולה, משום שנראה מבפנים מועיל הוא גם ביותר מד' אמות, אין אומרים שיעיל מדין מיעו לקטנה]. והקטנה אסורה אף אם כותליה אינם נכנסים לגדולה [וראה עוד בענין זה לעיל סי' שנח ס"ק צ].

[משנ"ב ס"ק נא]

נֶקֶט לְשׁוֹן 'נְפֻרְץ' אֶיְדֵי הַסְּעִיף (18).

18) ולדבריו מדויק היטב לשון המשנה (עירובין צב, א) שהביאה ברישא את דין גג, ולא הוכירה בדין זה לשון נפרצה אלא 'גג גדול סמוך לקטן', הגדול מותר והקטן אסור. ובסיפא כשהביאה המשנה את דין חצר, לשון המשנה הוא 'חצר גדולה שנפרצה לקטנה'.

[שעה"צ ס"ק טו]

וְכָמוֹ שְׁבֵתוֹ אֵתָהּ מְקֻשִׁים בְּבֵאוּר הַמְּשֻׁנָּה (19) וכו', הָא יֵשׁ עַל-גַּבּוֹ מְלַמְעָלָה מְחִיצָה (20).

19) כן פירש הרמב"ם בפירוש המשנה. פירוש אחר כתב הריטב"א

הלכות שבת סימן שעד

באר הגולה רמד

ה שם צ"ג
 וכלשואו, הסבת
 הפוקים ו דאי
 כששבתו בחציה,
 אפילו מחצית לחצר
 נמי ז משנה שם צ"ב
 ח בתי יוסף, דאלו
 בשבת קצו שהתנה
 התיה, דקלעיל
 ט משנה שם דף טו
 י שם בגמרא ט
 כ (קנז) ל ויהי
 אמרין חזון קאלו

לזו לא: ב' הנה כחל בין שתי חצרות וערכה כל אחת לעצמה *ונפרץ הכחל בשבת, מתרים לטלטל כל השבת (ז) כל אחד בחצרו (ח) ואפלו כלי הבית. (ט) אבל חצר שנפרצה בשבת לרשות הרבים או *לכרמלית, אסור: ג' חצר קטנה (י) שנפרצה קדם שבת (יא) במלואה לגדולה (יב) ואין בפרצה יותר מעשר אמות, (יג) גדולה מתרת (יד) להוציא בלים ששבתו בבית לחצרה (טו) אם ערכה לעצמה, (טז) *וקטנה אסורה להוציא בלים ששבתו בבית לחצרה אלא אם כן ערכו יחד; (יז) והינו 'משנכנסין פתלי קטנה לגדולה, *וכשפתלי קטנה (יח) מפלגים שלשה טפחים מקתלי ארץ הגדולה, (יט) דאם לא כן היתה קטנה נותרת על-ידי 'נראה מבחוץ ושוה מבפנים: ד' (כ) בג קטן (כא) *שנפרץ (כב) קדם שבת (כג) במלואו לגג גדול, (כד) * (קטן) אסור להעלות עליו בלים (כה) ששבתו בבית, (כו) וגדול מתר;

ראשי הנפיה של החלי הקטנה סיפיו לשני החלי ארץ הגדולה מ משנה שם צ"ב ב שם כפרוש רש"י * (פן הוא כמשהו וכן הובא בסור)

באור הלכה

ערב דרך הפתח ונתקם בשבת, פרש רש"י ג' קצו שפלה מפלת כנגדו, וזה הלא בנדאי עומד להפנותו¹⁹, ואפלו הכי לא הטר רק כשנתקם בשבת גופא ומשום דבין השמשות חל הערובי-חצרות וכוון שהטר הטר ולא הנתקם במעור יום, ועל-כך דלא הקל השלחן-ערוך אף כשעומד לפתח אלא כשעורב לשנה ומשום דהערוב כבר חל בשבת אלא שהנהיג וכן מהני אף כשנתקם אחרי-כך, ולא כשעורב לשבת אחת דערוך חל על הערוב כלל פעם אחת בבין השמשות, ובפרט דעקר הדין אינו ברור וכו', אס' כן הוב' דלא להוסיף עלה. ומה שכתב בנשמת-אדם דיש נסח אחר בתוספת דג'רס 'לשנינו', באור ורוע קטב ב'סורן 'לשנה' וכן ברא"ש: * ונפרץ הכחל בשבת. הנהו במלואו או בותר מעשר אמות: * לכרמלית, אסור. עין בבית-יוסף שכתב דהנהו שאסור לטלטל בחוף החצר יותר מארבע אמות, אבל בחוף ארבע אמות מתר אפלו לטלטל משנו לכרמלית שהוא נמי ככרמלית דמיא, ובמגן-אברהם מסתפק בזה, דאפשר דאף-על-פי-כן שם חצר עליו¹⁸. והנה בתוספת-שבת הביא ראהי מתוספות שבת דף ט דמטר, וכן הביא בחדישי רבי עקיבא איגר, ובספר נהר שלום הביא דבעבודת-הקדש, שער השלוח דין א, אימא בהדיא לאסור, וכן בתוספת-שבת הני'ל הוכיח מרש"י דף כד לאסור, עין שם, ועל-כן נראה שכן הלך: * וקטנה אסורה. הנפרצה במלואה. הכלל, 'מלואה' נקרא היכא דלית לה פס ארבעה טפחים או פס משוה טפח ומכאן (או טפח לדעה אחרת) נקרא 'מלואה' ואסור אם נפרץ למקום האסור, ואם נפרץ לחצר צריך עורב אחר לשניהם, ואם הנפרצה יותר מעשר אמות הוי פרצה גס'כן ואסור [פמ"ג]: * ובשפתלי קטנה מפלגים שלשה טפחים וכו'. לאו דוקא, דאף כחל אחר סגי [נהג"א], ונראה לומר, דאף אם הנה רק כחל אחד מפלג שלשה טפחים והשני היה פחות מזה מס'כן אסור, דמה מהני שאמר לבוד מצד אחר, הרי בעיני דוקא פס משוה טפח ומכאן או פס רחב ארבעה טפחים מצד אחר: * שנפרץ קדם שבת במלואו. הא דלא משתרי בג קטן בגופייה ג

משנה ברורה

הראשונה, פן כתבו האחרונים: ב' (ז) כל אחד בחצרו. דאף דכל חצר נפרץ עתה לרשות אחרת, שאין משתפין יחד והוי נפרץ למקום האסור לו, מקל מקום כיון שבין השמשות היה מתר, הטר לכל השבת¹⁰: (ח) ואפלו כלי הבית. דאלו כלי החצר מתר לטלטל אף מחצר לחצר גם כשנפרץ, דכל החצרות רשות אחת, וכדלעיל בריש סימן שעב: (ט) אבל וכו' לכרמלית אסור¹¹. בזה לא אמרינן כיון שהתרה התרה כמו דאמרנן מעקרא, דשם לא נפרץ אלא לחצר שהוא רשות-היחיד כמוהו¹², ואין בנייהם אלא שזה הוא של יחיד זה וזה הוא של אחר, אבל זה שנפרץ לרשות אחרת ממש, לא אמרינן בה הואיל והתרה התרה. ועין בבאור הלכה: ג' (י) שנפרצה קדם שבת. דאלו בשבת אמרינן (ט) כיון שהתרה התרה: (יא) במלואה לגדולה. רוצה לומר, שהיו סמוכין זה לזה וכתל מפסיק ביניהם ונפרץ כל הכחל הנה: (יב) ואין בפרצה יותר מעשר אמות. דאלו יותר מעשרה (י) לא שרף לומר דקטנה היא כפתחה של גדולה, דפתחא יותר מעשר אמות לא עבדי אינשי: (יג) גדולה מתרת וכו'. ואין הקטנה אוסרת עליה, דהא הגדולה יש לה גפופין, ומקום פרצת הכחל של הקטנה (יג) הרי היא כפתחה: (יד) להוציא בלים ששבתו בבית וכו'. דאלו בלים ששבתו בחצר מתר לכחלה להוציא אף לחצר אחרת, אפלו כשלא ערכו יחד: (טו) אם ערכה לעצמה. אבל אם לא ערכה, אף היא אסורה: (טז) וקטנה אסורה וכו'. דהרי כחל שלה נפרצה במלואה לגדולה, שהיא מקום האסור לה: (יז) והינו וכו'. רוצה לומר, אימתי הקטנה אסורה, בשפתליה נכנסין

ובולטין לתוף הגדולה (יז) בשפתים ושלש אמות¹⁴, בזה⁽²⁾15: (יח) מפלגים שלשה טפחים, וזהו דבעיני שלשה טפחים, דאי לאו הכי אמרינן לבוד לארץ הגדולה והוי לא היה מפלג כלל¹⁶: (יט) דאם כן היתה קטנה נותרת וכו'. רוצה לומר, דאם לא היו נכנסין ובולטין פתלי קטנה לתוף הגדולה, היתה גם קטנה מתרת, (יג) דאף-על-גב דשנה מבפנים, שהעומד בחוכה רואה כל פתלי ארבעה טפחים שם ומכתל רחבה לפאותיה כלום והוי הפרצה ככל מלואה, הרי מבחוץ בתוף הגדולה נראין לה שיוירי כחל מכאן ומכאן¹⁷) ונהינן, אותו עדין שהגדולה עודפת על הקטנה ונתרת בהם, תשתרי גם הקטנה, מה שאין כן כשבולטין פתלי קטנה לתוף הגדולה, נפר שאתון שיוירי כחל של הגדולה העומדין מאחורי פרצת הקטנה אין שרף לה: ד' (כ) בג קטן וכו'. אבל אם שני הגגין (ז) שוין, אוסרין זה על זה אפלו אם אינם יותר מעשר אמות, דהרי נפרצו במלואן זה לזה: (כא) שנפרץ וכו'. לאו דוקא, והפנה, שהנה פתוח לגג הסמוך לו, דבג (טו) לא איני בשהיה מתחלה מחצה, ונקט לשון 'נפרץ' אידי דסעיף¹⁸: (כב) קדם שבת. דאי בשבת, אמרינן כיון שהתרה התרה, וכו': (כג) במלואו לגג גדול. הינו שכל גג הקטן היה מכון נגד גג הגדול הסמוך¹⁹, ומיני נמי שלא ערכו בעליהם יחד, וגם שאין גג הקטן מחויק יותר מעשר אמות, וכו'ל דסעיף ג: (כד) קטן אסור להעלות וכו'. דהרי נפרץ לרשות חברו האסור לו: (כה) ששבתו בבית. דאלו (טו) בלים ששבתו על הגג מתר לטלטלם אפלו לגג חברו בלי עורב כלל, וכו'ל בס'מין שעב סעיף א: (כו) וגדול מתר.

שער הציון

(ט) בית-יוסף: (י) פוסקים: (יא) משנה: (יב) רש"י דף ט: (יג) הכל מבאר שם: (יד) פשוט: (טו) בן משמע מרש"י וגם הרא"ש העתיקו, ובודאי הטור שכתב לשון 'שנפרץ' לא תחל עליו, ובעל-מכתב צריך לפרש פן חברי השלחן-ערוך, דאי מיני כשיש לגג הגדול מחיצות וגם להקטן היה מחיצות אלא שנפרץ לו במלואו, וכמו שכתבו איהו מפרשים בבאור המשנה¹⁹, אס' כן מהו זה שפסם השלחן-ערוך: אבל אם אינם נפרות וכו' הרי פרמלית, הי ש על-צבוב למקעלה מחיצות²⁰, וכן הני'ן כשהעתיק האפן שיש לגג הגדול מחיצות, כתב בהדיא בזה אפלו אם אינם נפרות נמי מהנא, וכן פתב בספר בית-מאיר, ועין במאמר

הלכות שבת סימן שעד שעה

ס' וְהָיָה שִׁיחֵיו (כז) מְחִיצוֹת הַבַּיִת נִכְרוֹת לְמִי שֶׁעוֹמֵד עַל הַגֶּגֶז, אֲבָל אִם אֵינֶם נִכְרוֹת, כִּגוֹן (כח) שֶׁהֶגֶג בּוֹלֵט עֲלֵיהֶם, הֵנִי בְרַמְלִית, "אֶלֶּא-אִם-כֵּן (כט) פְּתוּחַ לוֹ מִהַבַּיִת חִלּוֹן אֲרָבַע עַל אֲרָבַע:

שעה מה הם הדברים השרויים בחצר שאינם אוסרים, ובו ד' סעיפים:

א (מרפסת), שהוא דרך לעליות הפתוחים לה, ועומדת בחצר ועולים לה כסלם ובני העליות יורדים ממנה לחצר ועוברים לרשות הרבים, (א) אינם אוסרים על בני החצר, וסלם תורת פתח עליו, והיו בשתי חצרות ופתח ביניהם, שאם רצו מערבים יחד ואם רצו כל אחד מערב (ב) לעצמו, (ג) ובלבד שייערכו כל בני מרפסת לעצמן כדי שתהא רגל המתרת במקומה: כ' אם לא ערכו יחד *ויש בחצר תל או עמוד גשהו משתף (ד) בין שניהם, (ה) אם (ו) אינם גבוהים עשרה ספחים, יהי אלו נחשבים בין החצר ובין המרפסת (ז) ושניהם אסורים להוציא שם כלים שבתיים, ואם הם גבוהים מקרקעית החצר עשרה ספחים (ח) ובתוף עשרה למרפסת (טו) והם בתוף ארבעה ספחים למרפסת, בני מרפסת מתרים, לפי (ט) שתשמישו להם (להם) בנחת מלבני החצר; ואם היו רחוקים מהמרפסת ארבעה ספחים או יותר, (י) אף-על-פי שגבוהים עשרה (מן החצר (יא) ותוף עשרה

א השור מוכרי רשי
בפירוש
דלקמן ב משנה שם
פ"ג ג טור ד שם
במקרא פ"ד וברב
ה הנמכים ותרב
המפיר שפרק ד
מחלות ערובין ו שם
במשנה פ"ג ז שם

באור הלכה משנה ברורה

גדול משום נראה מבחוץ ושהן מבפנים וכולליל בסעיף ג, והלא לענין גג גדול אמרין גוד אסיק מחיצתא והו כאלו יש לו גפופים, ואם-כן ליתני דבר זה גם לגבי קטן? יש לומר, דכי אמרין גוד אסיק, לגבי גג הגדול עצמו, אבל לא להתיר הגג קטן בגופו גדול⁽²⁷⁾ [ריטב"א, ובהו נסמקא קשיה הדרוישה, והובא במדושי רבי עקיבא אירו]:

* ויש בחצר תל או עמוד. מ"י שהוא רחב ארבעה על ארבעה⁽⁴⁾, דאי לאו הכי הוי מקום-פטור ובטל להכא ולהכא, וכולליל בסיון שעב סעיף ה.

ואסור לטלטל⁽²⁴⁾ בכל אחד שאין לו שום מחיצות אפלו פלים ששבתו על הגג כי אם בתוף ארבע אמות: (כח) שהגג בולט. ודקא כשבולט ארבעה ספחים⁽²⁵⁾, אבל אם אין בולט ארבעה ספחים הוי כמחיצות נכרות ומגן-אברקה נאליה רבה. וענין כמה ששבתנו לעיל בסיון שמה סעיף טז בבאור הלכה: (כט) פתוח לו וכו'. דמשתמשין בו, ונחשב כל הגג (ט) כחורו רשות-היחיד. ומכל מקום לא מהני זה (כ) אלא להתיר להשתמש על גגו בכלים ששבתו בתוכו, ויש עליו על-ידיה שם רשות-היחיד, אבל להעלות עליו פלים ששבתו בבית אסור⁽²⁶⁾ כל-זמן שלא ערכו יחד בין שאין המחיצות נכרות עליו:

א (א) אינן אוסרין על בני החצר. כשלא ערכו יחד, אלא בני העליות לעצמן ובני החצר לעצמן; ולא הוי בחצר אחד שערכו בני חציה לעצמן ובני חציה לעצמן דאסור אהורי, אלא הוי כשתי חצרות. ומ"י כשהמרפסת גבוה עשרה ספחים מן החצר, דאי לא היה גבוה עשרה ספחים הוי לה עם החצר כחצר אחת [נאחרונים]: (ב) לעצמו. ורצה לומר, ומתיר לטלטל אפלו כלי הבית לחצר וכן כלי עליה למרפסת, אבל (ג) כלי הבית למרפסת או כלי עליה לחצר אסור כיון שלא ערכו יחד: (ג) ובלבד שייערכו וכו'.⁽²⁾ ורצה לומר, דאם לא ערכו בפני עצמן והיא אסורה בקומה, אוסרת גם-כן על החצר לטלטל בתוכה כמלי הבית, דמרפסת כיון שאין לו דרך אחר לרשות הרבים כי על-ידי חצר הוי לה בחצר זה לפנים מזה שאין לו דרך אחר כי אם על-ידי חצר החיצונה, דקומא לן לקמן בסיון שעת דאם בני חצר הפנימי לא ערכו לעצמן, דהוי לה רגל האסורה במקומה, אוסרין על החיצונה: כ' (ד) בין שניהם. דאם הוא של אחד מהם, הרי הוא ברשותא דחד ואינם אוסרים עליו (כ) בכל גוני: (ה) אם וכו'. הכלל בזה, דכל שלאחד תשמישו בנחת (הינו בקל) ולהשני בקשה, לא מקרי רק רשות לאותו שתשמישו בנחת ואין השני יכול לאסר עליו; אבל אם שניהם שרים, הן שהוא לשניהם בקל להשתמש על אותו מקום הן בקשה, שן לשניהם, וממילא אוסרים זה על זה להוציא לאותו מקום כמלי הבית כיון שלא ערכו יחד. ואיזה מקרי בנחת ואיזה בקשה - מתבאר בגמרא, דכל שצריך לתשמישו וריקה, דהינו שהתל או העמוד גבוה ממנו עשרה ספחים וצריך לזרוק שם, או שצריך לשלוש, דהינו שהמקום ההוא נמוך ממנו עשרה ספחים וכשורצה להשתמש עליו צריך לשלוש ולהורידו לשם, כל זה מקרי קשה, ואם הוא פחות מעשרה ספחים, הן בוריקה והן בשלוש מקרי בנחת; ולפעמים מקרי קשה אפלו אם הוא פחות מעשרה ספחים, כגון שאותו עמוד או התל מפלג ברחוק מקום ממנו ארבעה ספחים וצריך לזרוק פתחו: (ו) אינם גבוהים עשרה ספחים. מן הרצף, וגם מן המרפסת שלמעלה מהם אין נמוך ממנה עשרה ספחים, דאם נוח לשניהם להשתמש שם ולכן אוסרים זה על זה, (ז) דאם היה נמוך מן המרפסת עשרה ספחים אז הוי נוחתים אותו לבני החצר, דלהם תשמישו בנחת ולבני המרפסת והינו אנשי העליה שבתיהם נפתחים להמרפסת ואסקפת פתחיהם שיה לה בקשה: (ז) ושניהם אסורים וכו'. ודוקא כשהיה התל והעמוד סמוך להמרפסת בתוף ארבעה ספחים, (ז) דאם היו רחוקים ממנו ארבעה ספחים, אם-כן תשמיש המרפסת עליו בקשה והחצר בנחת ונותנים אותו לבני החצר: (ח) ובתוף עשרה למרפסת. דאם היה מרחק עשרה גם ממרפסת⁽³⁾, היה לשניהם בקשה ויד שניהן שוין בו לאסר זה על זה: (ט) שתשמישו להם בנחת. שהם לה בתוף עשרה ספחים וגם אינם מפלגים ממנה: (י) אף-על-פי שגבוהים וכו' ותוף עשרה למרפסת. ורצה לומר, ואם-כן היה שן למרפסת, וכמו שקבת מתחלה, אפלו הכי כיון ששפולגין ממנה ארבעה ספחים, וכשורצים בני מרפסת להשתמש שם הוא רק על-ידי וריקה, מקרי תשמישו גם-כן בקשה, זה מחמת גבוה זהה מחמת רחוק: (יא) ותוף עשרה למרפסת. ואם היו נמוכים עשרה ספחים גם מהמרפסת,

שער הציון

(ח) רשי": (א) רשי": (ט) הרא"ש: (כ) הגר"ז. וטעמו, דכיון דאין המחיצות נכרות ולא שן בזה לומר גוד אסיק אף שהוא רשות-היחיד מצד החלון, מכל מקום הרי אין גפופים להגדולה, ענין שם: (ג) דאלו כלי החצר למרפסת מתיר לטלטל אפלו לא ערכו כלל לא זה ולא זה, דגנין ונחצרות ומרפסת רשות אחת הן [ב"י]: (ב) אפלו אם לו בקשה ולהשני בנחת: (ג) מגן-אברקה ותוספת-שבת ומאמר-מרכיז, וכן מוכח סעיף ה, דלא כט"ז: (ד) מגן-אברקה בשם השור, וכתב שאפשר שגם דעת הת"מ"ם כן, והעמיקו האליה רבה והביא סיוע מוכרי רבנו יצחק, וכן כתבו תוספת-שבת והגר"ו:

הלכות שַׁבַּת סִימָן שַׁעַר שַׁעָה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כז]

ויקאלו מקף מחיצות למעלה סביב הגג⁽²²⁾ וכו', והני כרמלית⁽²³⁾ וְאָסוּר לְטַטְלָא⁽²⁴⁾.

[ביה"ל ד"ה שנפרץ]
אָבֵל לֹא לְהַפִּיר הֶגֶג קֶטָן כְּגֹפְפֵי גְדוּל⁽²⁷⁾.
27) ולדעת הראשונים, שמדובר שהיו על הגג מחיצות (ראה שעה"צ ס"ק טו), ביאר הריטב"א (עירובין צב, א, ד"ה הא) שמדובר שכותלי הגג הקטן נכנסים לתוך הגג הגדול, ולכך אין הגג הקטן נותר משום נראה מבחוץ (ודומה ממש לחצר).

22) אבל אם הגג הגדול והגג הקטן מחוברים זה לזה, כתב השו"ע הרב (ס"ד) שאין אומרים גוד אסיק, שכיון שהגגות צמודים זה לזה, אין מחיצות הבית נראות לעומד למעלה, ולכך הגג הקטן נחשב כפרץ במלואו לגג הגדול, אבל הגג הגדול שבמקום שהוא רחב מהקטן נראים כותלי הבית, אומרים גוד אסיק לכתלים אלו, ואם כן אינו פרץ במלואו.

סימן שעה

מה הם הדברים השרויים בחצר שאינם אוסרים

[שו"ע ס"א]

מקפסת⁽¹⁾.

1) הקדמה

שינוי בעירובין (פג, ב): "אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו, כל שגובה י' טפחים למרפסת, פחות מכאן לחצר". ובביאור המושג 'מרפסת', כתב רש"י שם (ד"ה ה"ג) שבנו עליה על הבתים שבחצר ובה עוד מקומות דורים, ופתחי הרבה עליות היו פתוחים למרפסת ארוכה, ולמרפסת זו מחובר טולם שעומד בחצר למטה, וממנו עלולים למרפסת ולעליות שפתוחות אליה כזה .

בסימן זה נתבאר כמה דינים הנוגעים למרפסת זו. א. שהחצר המרפסת נחשבים כשתי חצרות, ולסולם יש דין פתח שבין החצר למרפסת. וכיון שהמעבר לעליות הוא דרך החצר, יש אופנים שהירורים שבמרפסת אוסרים על בני החצר. ב. כשלא עירבו בני החצר ובני העליות יחדיו, יש מקום משותף שמשמש לשניהם, פעמים שיש עדיפות לבני אחת מהם יותר מחברתה, ונחשב שמקום זה עומד לשימושה החצר השניה אינה אוסרת עליה, ופעמים ששתיהן אוסרות זו על זו.

[משנ"ב ס"ק ג]

ובלבד שיערכו וכו'⁽²⁾.

2) כוונת השו"ע [וכן דעת המשנ"ב], שכיון שהמעבר לעליות הוא רק דרך החצר, ולסולם יש דין פתח מהחצר למרפסת, לכן אם בני העליות לא עירבו בינם לבין עצמם, שאסור להציא כלים ששבתו בעליות למרפסת המשותפת להם, הרי הם נחשבים לרגל האסורה במקומה שאוסרת על החיצונה [פרטי דין זה יתבאר בשו"ע לקמן ס"י שעה ס"ב], ולכך הם אוסרים על בני החצר.

הקשה החו"א (או"ח ס"י צו י"ד, וס"י קב ס"ק כ), שבגמרא (עירובין ס, א) מבואר שלדעות שלסולם יש דין פתח ולא מחיצה, או באופן שהסולם פחות מעשרה טפחים שלדעת הכל אין דינו כמחיצה, גם אם עירבו בני המרפסת לעצמם [ולא עירבו עם בני החצר] הרי הם אוסרים על בני החצר, אף על פי שלהלכה רגל המותרת במקומה אינה אוסרת בחצר השניה שאינו מקומה. ובטעם הדבר כתב הריטב"א (שם), משום **המשך במילואים עמוד 27**

23) ועד כמה משטח הגג נחשב ככרמלית, דעת רש"י (עירובין צב, א ד"ה אף) והרא"ש (שם פ"ט ס"י ב), שכל הגג נחשב לכרמלית כיון שאין לו מחיצות. דעת התוס' (שם פט, ב ד"ה במחיצות) שרק המקום הכולט נחשב לכרמלית, וכל הגג אסור משום שהוא פרץ לכרמלית. [ומצינו באחרונים כמה דרכים בביאור דבריהם. א. המהרש"א (שם פט, א ד"ה במחיצות) ביאר, שכיון שחתח הגג אין בקיעת גדיים, נחשב הגג לרשות היחיד אף שהמחיצות אינן ניכרות, ורק מקום הבלטיה שמתחתיו הגדיים בוקעים נחשב לכרמלית. ב. השו"ע הרב (ס"י שמה סכ"ג) ביאר, שרשות היחיד עולה עד לרקיע אף אם אין מחיצות למעלה. ג. התוספת שבת (כאן ס"ק יא) ביאר, שתוס' דיברו באופן שהגג בולט רק מצד אחד, ונמצא שיש לגג ג' מחיצות של גוד אסיק, ואיסורו הוא רק משום שברוח רביעית הוא פרץ למקום הבלטיה שהוא כרמלית]. אכן, החו"א (או"ח ס"י מ ס"ק ז) הבית מאיר (כאן פירשו, שדעת התוספות כרש"י.

24) מבואר, שיש על גג זה שם כרמלית אפילו כשהוא גבה יותר מעשרה טפחים, וראה לעיל (ס"י שמה ס"ק טו) שהביא בזה מחלוקת הפוסקים, וראה לעיל ס"י שג ס"ק ח.

[משנ"ב ס"ק ח]

דןקא קשבולט ארבעה טפחים⁽²⁵⁾.

25) ובטעם הדבר כתב המג"א (ס"ק ה) שכיון שהאיסור הוא משום שהגג פרץ למקום הכולט שהוא כרמלית [כדעת תוס', ראה בהערה 22], צריך שמקום הבלטיה יהיה לפחות ארבעה טפחים, אבל אם הגג בולט פחות מזה, נחשבת הבלטיה למקום פטור, ודין הגג כרשות היחיד שהרי הוא פרץ למקום המותר. החו"א (או"ח ס"י קד ס"ק ו) הקשה, איך שייך לחלק את המקום הכולט שיהיה הגג, ואם הגג נחשב רשות היחיד גם הבלטיה היא רשות היחיד כדן חורי רשות היחיד.

עוד טעם להצריך שהבלטיה תהיה לפחות ארבעה טפחים, כתב החו"א (שם), משום שיש לדון שבלטיה פחות מארבעה טפחים אינה נחשבת כלל לבלטיה, שהרי אי אפשר לעצמם שלא יהיה בולט מעט. אכן בהמשך חזר וכתב, שאפשר שבישוער ג' טפחים נחשבת בלטיה. ומ"מ כתב שבבולט עד חצי טפח ודאי שאינו נחשב בולט כלל ודינו כרשות היחיד, והוכיח כן מדברי התוס' (שבת קא, א ד"ה ויש). מאידך, הביה"ל לעיל (ס"י שמה ס"ז ד"ה א הכולט) הביא, שמסתימת הפוסקים משמע שאפילו אם הגג בולט רק משהו נאסר כל הגג, משום שמלמעלה על הגג אין המחיצות ניכרות. ומסקנתו, שבצירוף דעת הגר"א שגג הגובה למעלה מעשרה טפחים אין שם כרמלית עליו, יש לסמוך להקל בטלול אם אין רוחב הבלטיה ארבעה טפחים.

[משנ"ב ס"ק ט]

אָבֵל לְהַעֲלוֹת עֲלָיו כְּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּבֵית אָסוּר⁽²⁶⁾.

26) דעת החו"א (או"ח ס"י צו ס"ק לט), שמוותר להעלות עליו כלים ששבתו בבית, שכיון שהגג הגדול נדון כרשות היחיד משום שחשוב חורי רשות היחיד, הרי החלק שלו הערוף על הקטנה נדון משום גופופים, אף על פי שאין המחיצות התחתונות ניכרות.

מילואים הלכות שבת סימן שעד שעה

המשך מעמוד 488

במקומה, אין הגוי אוסר על שאר הדיירים ואין צריך לשכור ממנו את רשותו. [אמנם לפי דברי החזו"א הנ"ל צריך שיהיה בין השליכות פחות מג' טפחים, יש לפקפק האם המדרגות יכולות לשמש כמחיצה משום המרחק שבין מדרגה למדרגה].

[אמנם באופן הראשון, שבקומה הראשונה גר גוי ובקומה השנייה גרים שומרי שבת, אם רוצים לערב כדי להשתמש בגג הבנין שעולים אליו דרך סולם או מדרגות, לכל הדעות הקומה שלמטה אוסרת, משום שלפני הגג נחשב שהשימוש לשתייה הוא בשלשול, וכמו שיתבאר להלן סי"ב].

[משנ"ב סי"ח ח]

דאם הנה מרחק עשרה גם ממך פסקת.

3) ואף אם לאחד היה רחוק י' טפחים ולחבירו כ' טפחים, מבוואר בתוס' (עירובין פג, ב ד"ה קא סלקא דעתך) שנחשב לשניהם שמשמשם בקשה.

[ביה"ל ד"ה ויש]

מרי שהוא נחב ארבעה על ארבעה.

4) דעת החזו"א (או"ח סי' קב סי"ח כא), שכל זה דוקא כשהתל או העמוד קרוב לאנשי חצר ולאנשי מרפסת בפחות מ' טפחים, או רחוק יותר מ' טפחים לשניהם, אבל אם התל קרוב לאחד בפחות מ' טפחים ומחבירו הוא רחוק יותר מ' טפחים, יתכן שאף אם רחב העמוד פחות מד' טפחים מצטרף הוא לאותו פחות מ' טפחים אליו, רק הוא מותר בו וחבירו אסור. אמנם, ברבנו פרץ (עירובין פג, ב ד"ה כל שגבה, שהוא מקור דברי הריטב"א שהביא בביה"ל) מבוואר, שגם בקרוב לזה ורחוק לזה אם אין בו ד' על ד', נחשב הוא מקום פטור, וכן משמע בריטב"א. וכן מבוואר בשו"ע לעיל (סי' שעב סי"ז) בשם הרמב"ם, וכמו שציין החזו"א (שם סי' צו סי"ח כא).

שהחצר מיועדת גם לשימוש בני העליות, והם נחשבים לחצר אחת עם בני החצר, ואין להם דין רגל המותרת במקומה שאינה אוסרת שלא במקומה, שהרי החצר נחשבת מקומה. ואם כן מדוע התיר השו"ע לבני החצר להוציא מביתם לחצר כשבני המרפסת עירבו לעצמם, ובהכרח שסולם תורת מחיצה עליו כמבוואר בגמרא שם, ואם כן גם באופן שלא עירבו שהוא רגל האסורה במקומה, צריך הסולם להועיל שלא יאסרו [ומבוואר בשו"ע לעיל (סי' שעב סי"ח) וכן לקמן (סי' שעב סי"ג) שסולם תורת מחיצה עליו ותורת פתח עליו להקל]. וכן כתב הבית מאיר (סי"א), שיש להקל בדין זה.

ובשיעור רוחב המדרגות שיצטרפו למחיצה, הסתפק החזו"א (שם סי' סה סי"ק ע ד"ה אחריו) האם הוא בג' או בד' טפחים. ובשונה מהלכות (סי' שנה סי"ב) כתב, שמשקנת החזו"א שהוא ד' טפחים, ומד' טפחים ומעלה אינן נחשבות למחיצה.

ונפקא מינה בדינים אלו במציאות הנהוגה בימינו, כתב בספר חכמת הלב (עמק החכמה סי' כד אות ח), בבנין מגורים שיש בו שתי קומות, ובקומה הראשונה גרות שתי משפחות יהודיות שומרות שבת וגוי אחד [או יהודי מחלל שבת בפרהסיא], ובקומה השנייה גרות רק משפחות שומרות שבת, שלכל הדעות בני הקומה השנייה יכולים לערב לעצמם להתיר להם להוציא כלים ששבתו בבית לחצר המדרגות שבקומה שלהם, והגוי שבקומה הראשונה אינו אוסר עליהם, משום שסולם תורת מחיצה עליו.

ובאופן שבקומה הראשונה גרות רק משפחות שומרות שבת, ובקומה השנייה גר גוי, או כשמעריבים שכתנה ויש בה גוי שגר בקומה השנייה, לדעת השו"ע כיון שהמעבר לבית הגוי הוא דרך הקומה הראשונה, הרי הוא אוסר עליהם וחייבים לשכור ממנו את רשותו, אבל לדעת הבית מאיר החזו"א שלסולם יש דין מחיצה גם לענין רגל האסורה

הלכות שבת סימן שעה שעה

המשך מעמוד רמה

[משנ"ב שם]

דענין רק שלא יקנס הדלי בהדיא⁶¹ לחלק חברו.

5) כלומר שהחיסרון בעריבי מיא' הוא שהדלי נכנס להדיא לחצר חבירו, וכדעת הרא"ש שהובאה בהערה הקודמת. [מאידך, לעיל (סי' ט"ב) ביאר שהאיסור למלא הוא משום שכל אחד ממלא מרשות חבירו, ואמנם יש לפרש כוונתו בפשטות כדעת הרא"ש שהדלי נכנס לרשות חבירו, וממילא כל אחד ממלא מרשות חבירו, אלא שבשעה"צ (סי' א) ציין שמקור הדברים מרש"י, ולפי המבוואר הרי לרש"י האיסור הוא משום שאין המחיצה חוצצת בין הצדדים, וכמו שביארנו לעיל, ויש לעיין].

6) ואם הבור עומד חצוי בחצר חצוי בכרמלית הבור עצמו גם הוא כרמלית, מבוואר בתוס' (עירובין יב, ב ד"ה הכא) שגם בזה יש חיסרון של עריבי מיא'. והקשה הרע"קא (גליון השי"ש שם), שדוקא בבור שבין ב' חצרות שייך חיסרון של עריבי מיא', כיון שהמים ששבתו בחצר האחרת באו לחצר זו בשבת, אבל כשהצי הבור נמצא בכרמלית והמים שבתו שם ובאו מעצמם לחצר בשבת ולא עקרום הוא מהכרמלית, למה יאסר, הרי כלים ששבתו בכרמלית ובאו לחצר אין איסור להכניסם לתוך הבית. [אמנם אם נפרש שערבי מיא' פירושו שהדלי נכנס לרשות חבירו, אם כן שייך האיסור גם באופן זה, שהרי אסור לדלות מכרמלית. אלא שכשכתבו התוס' דין זה עדיין לא הביאו את הפירוש הזה בעריבי מיא'. וראה מה שתמה בו החזו"א או"ח סי' קג סי"ח].

[משנ"ב סי"ד ד]

כדי שיהיה נקר הפסק המחיצה⁶².

4) כוונתו (כמו שכתב בשעה"צ סי"ד ד) על פי המבוואר ברש"י (עירובין פו, א ד"ה שישקע) שהטעם הוא משום היכר. אלא ששיטת רש"י היא שרבי יהודה שהצריך טפח היכר משום ש'עריבי מיא', ונחלקו בהבנת הדבר הרע"קא והחזו"א, הרע"קא (גליון השי"ש עירובין יב, ב) הבין שהחיסרון הוא במים שמתערבים, ונמצא שדולה מים ששבתו בחצר השנייה ומכניסים לביתו הצריכו היכר מחיצה במים שיחשב כדולה מרשותו [ולפי הבנתו הקשה על התוס' שם שכתבו שגם בין רה"י לכרמלית יש פסול עריבי מיא']. אולם החזו"א (או"ח סי' קג סי"ד יד) תמה עליו ופירש שהחיסרון הוא במחיצה, שכל שאינה ניכרת אינה חולקת הרשויות.

אמנם הרא"ש (שם פ"ח סי"ז) כתב בשם ר"ח, ש'עריבי מיא' פירושו שחוששים שבשעה ששואב את המים עלול הדלי לעבור לחלק חבור של החצר השנייה, ונמצא ששואב בשבת להדיא מרשות חבירו. [וכן התוס' (שם יב, ב ד"ה הכא) נחלקו בזה עם הרע"קא האם הגדר של עריבי מיא' הוא משום שהמחיצות אינן ניכרות, או מחושש ממא יכנס הדלי לחצר חבירו]. והמשגיב פסק כדעת הרא"ש (כפי שיבואר להלן), ואף על פי כן ביאר שמה שצריך טפח בתוך המים הוא משום היכר, והיינו כדי שיהיה נראה שאינו דולה מרשות חבירו, וכן מבוואר בשו"ע הרב (סי"א) שגם לדעת הרא"ש צריך טפח להיכר.

הלכות שבת סימן שעה שעו

רמה

באר הגולה

ח רמב"ם דפסק ד
מהלכות ערובין פה
דשמואל ערובין ס'
ט ברוחא שם פ"ד
יב"ב

למרפסת (טו) הרי אלו בכלל הקצור והמרפסת, לפי ששניהם אפשר להשתמש בהן על ידי זריקה, לפיכך שניהם אסורים להוציא שם בלים ששבתו בבתיים עד שיצרכו: ג *היתה מצבה (יב) ארבעה טפחים לפני המרפסת, (יג) אין המרפסת אוסרת על בני הקצור, שהרי נחלקה מהם: ד (יד) יזיזים היוצאים מהפתלים, כל שהוא למטה מעשרה טפחים הרי זה נחשב מהקצור ובני הקצור משתמשין בו, וכל שהוא בתוך עשרה טפחים העליונים הסמוכים לעליתה, אנשי עליתה משתמשין בו, (טו) והנשאָר בין עשרה המתחונים עד תחלת עשרה העליונים מן הזיזין היוצאים, שניהם אסורים בו, ואין משתמשין בהם בכלים ששבתו בבתיים אלא אם כן ערכו:

שעו בור ובאר שבין שתי חצרות, ובו ד' סעיפים:

א *בור שבין שתי חצרות (א) ואין ביניהם פתח או חלון שיוכלו לערב, או שיש ביניהם ולא ערכו, (ב) אין ממלאים ממנו בשבת (ג) אלא אם כן עשו מחיצה עשרה למעלה מן המים, (ד) *וצריך שיהיה (ה) טפח מן המחיצה יורד בתוך המים¹. ואם היתה (ו) המחיצה כלה בתוך המים, צריך שיהיה טפח יוצא ממנה למעלה מן המים² כדי שתהיה (ז) נכרת רשות זה מרשות זה. (ח) *וכן אם עשו על-פי הבור קורה רחבה ארבעה טפחים³, (ט) זה ממלא מצד הקורה וזה ממלא מצד האחר: הגה ודוקא אם בא

א משנה ערובין פ"ז
ב שם בפסוקא ויב"ב
הח"ה, הרי"ף
והרא"ש ונחמכים
בפסק ג ושאר
פוסקים ג שם

באור הלכה

וכן כתב הרמב"ם: * היתה מצבה ארבעה טפחים וכו'. עין בבית יוסף שפתמיה על הרמב"ם, שלפי מה שפירש הגמרא דף ס למימרא דשמואל אין מקור לדון זה⁴, ובבית-מאיר מושב קצת:

* בור שבין שתי חצרות וכו'. אפלו אין מימיו עמקין עשרה טפחים⁵ [תו"ש]: * וצריך שיהיה טפח וכו'. ומה דביטלן שנה גבי גוונטרא לא מצרכינן לזה, עין בבית-יוסף וי"ח ומגן-אברהם ושאר אחרונים, והרבה מדבריהם כבר קדמום בתחילת ספח וכו'. ומה דביטלן שנה גבי שם: * וכן אם עשו על-פי הבור קורה רחבה ארבעה טפחים. עין בבית-יוסף שהביא בשם הנשכ"א דהוא הדין אם היה המחיצה רחב

משנה ברורה

יש דעות בפוסקים: (ס) יש אומרים דכיון שלבעל המרפסת יש שתי ריעותות, שגמוכים מעשרה וגם מפלגים ארבעה טפחים, אם כן תשמיש של אנשי הקצור נוח יותר שם ונותנין אותו להם, (י) ויש אומרים, דכיון שלהקצור נמי גבוה עשרה טפחים, מקרי לשניהם תשמישו בקשה ואוסרין זה על זה. (י) בור שבקצור ושל בני המרפסת ובני הקצור בשפתות ומקיפתו חוליא גבוה עשרה טפחים וסמוכה למרפסת בתוך ארבעה טפחים, אוסרין זה על זה כשלא ערכו יחד למלאה מים בדלי ששבת בבית או בעליות (ט) וכן להקניט המים לבתיים, ואין נותנין אותו לבני המרפסת (ט) הואיל וגם להם תשמישו בקשה על-ידי שלשול עשרה טפחים לבור; ואפלו אם הבור מלא מים עד גובה החוליא שסמוכה למרפסת, אסור משום גזירה

(י) שמה יחסרו המים בשבת ושתמשו בו כבתחלה⁶. אבל אם היה הבור מלא בנדבך שאין נשל בשבת⁷, הרי הוא כעמוד או תל גבוה עשרה מחצור ותוף עשרה למרפסת, שנותנין אותו לבני מרפסת וכשאינו מפלג מנגנדה ארבעה טפחים וכנ"ל להשתמש על-גבה: ג (יב) ארבעה טפחים. בגבה (יב) שלה: (יג) אין המרפסת אוסרת וכו'. ורצה לומר, אפלו התל ועמוד הסמוכה לה בתוך ארבעה טפחים וגבוה עשרה טפחים, שכיין שעשו הפסק לפני המרפסת גלו דעתם שסלקו עצמם מן הקצור: ד (יד) יזיזים היוצאים וכו'. גם זה הסעיף מירי שבני הקצור ובני העליתה ערכו כל אחד לעצמן והשנידים (יג) היו שכיין לבני הקצור והעליתה בשתפוח, וגם מירי שהזיזין היו רחבים ארבעה טפחים, דאי לא הכי הוי מקום פטור ובטיל להכא ולהכא [רש"י]: (טו) והנשאָר וכו'. מירי בשהיו יותר מעשרים טפחים מן העליתה לקרקע הקצור, (יג) והוא הדין ששהיה טפחים⁸, והזיו עומד במקצו ואין ממנו עשרה טפחים לזה ולא לזה:

א (א) ואין ביניהם וכו'. ורצה לומר, שבתכל המפסיק בין החצרות, העומד על-גבי הבור, וכן פתח ותלון: (ב) אין ממלאין וכו'. שהרי (ב) כל אחד ממלא מרשות חברו: (ג) אלא אם כן עשו מחיצה עשרה. כדי להפסיק בין הרשות, (ג) ויהא כל אחד דולח מרשותו. ומחיצת הפתח לעומד על-גבי הבור (ג) אין מועיל לזה כלל, דבעינן דוקא שתהא עשויה לשם כך, ובתוף אגן הבור: (ד) וצריך שיהיה וכו'. כדי שיהיה (ד) נכר הפסק המחיצה⁹ המחלקת בתוך המים. ואף-על-פי שאינה מגעת המחיצה עד קרקע הבור, קל הוא שהקלו במים להתיר במחיצה כזו, (ה) דבעינן רק שלא יקניט הדלי בהדליה⁶ לחלק חברו¹⁰: (ה) טפח מן המחיצה. וכל-שכן אם מחיצתה למטה ומחיצתה למעלה: (ו) המחיצה כלה. הנינו של העשרה טפחים, והוא הדין אפלו אם היתה ארבע יותר ומגעת עד קרקע הבור, (ו) צריך גם כן הכר הפסק מלמעלה: (ז) נכרת. ההפך, והנה השפח לבד סגי (ו) שלא ילך הדלי לרשות חברו¹¹: (ח) וכן אם עשו וכו'. ורצה לומר, שהניחו לבתחלה מלמעלה על שפת הבור (ח) כדי להתיר המים, אבל כשלא נעשה כדי להתיר לא: (ט) זה ממלא מצד הקורה וכו'. וטעמא, (ט) לפי שאנו רואים כאלו קורה זו נמשכת ויוצרת עד המים וחולקת כל רשות לעצמה¹², וכאן אין לחש לומר שזה דולח מרשות חברו, לפי ששערו חכמים (י) שאין דלי מתוף יותר מארבעה טפחים¹³, ואם כן לא יחצוב הבור שהוא ברשות חברו, ואף שחוצב מתחת הקורה ושם רשות

שער הציון

(ס) וכו', וכן כתב אלה רבה בשם רבנו יוחנן, וכן כתב הגר"י להקל: (ט) נהירי שלום בשם הרשב"א, עין שם, וכן כתבו הרמב"ם וכו' ובבית-מאיר. ומלשון הרמ"א שכתב יבתוף עשרה למרפסת אין רציה, דאפשר דלרבותא נקט (ט) וכמו שכתבנו במשנה ברורה סעיף-קטן י: (י) גמרא, ומוכא ברמב"ם ובמגן אברהם וכו' ברש"י הסעיף: (כ) הנינו אפלו בכלים ששבתו בקצור, שבהם מטר לזלות מהבור אף ששיעור לשניהם (וקמו שכתבנו באות ב במשנה ברורה), אבל אסור להקניט המים לבית: (כ) ואף-על-גב דלבני הקצור אי אפשר להשתמש פי אם בתרתי ריעותות, לזרק הדלי בגובה על החוליא ולשלשלו לבור, ולבני המרפסת בשלשול לבד, מכל מקום מקרי תשמיש שניהם בקשה [והובא זה במגן-אברהם בקצור דאם לאחד בשלשול ולהשני בריקת גבה ובשלשול, שניהם אסורין, ומה רציה להתמירין בסעיף-קטן יא ובשער-הציון י: (י) ורצה לומר, עד נמוך עשרה טפחים מן המרפסת: (יב) מגן-אברהם לקמן בסיומן שצב סעיף-קטן ז. אכן לפי דעת הבית-יוסף שם שדקח' היא מחיצה שגובה עשרה טפחים, על-כרחי מה שכתב הכא ארבעה טפחים הינו רק בחב, וכמבאר ברמב"ם, ועין שם בסיומן שצב מה שכתבנו בזה: (יג) אחרונים: (יג) דאפן הפתוח בשלחן-ערוב שלשניהם למעלה מעשרה היא, תשמישו קשה לשניהם בשנה, והוא הדין בזה שתשמישו בנחת לשניהם, גם כן אוסרין זה על זה: (יב) רש"י: (יג) נחמכים: (ג) נדעת חכמים ודלא כרבי יהודא: (ד) רש"י ורבנן: (ה) ר"ש בשם רבנו תנאל: (ו) פשוט: (ז) מגן-אברהם: (ח) רשב"א ושאר פוסקים: (ט) בית-יוסף: (י) גמרא: